

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2015 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 7 grudnia 2015 roku odmówił J. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udokumentował wymaganego na dzień 1 stycznia 1999 roku wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku okresy składkowe w wymiarze 20 lat, 1 miesiąca i 11 dni oraz uzupełniające w wymiarze 5 lat, 10 miesięcy i 22 dni. Łącznie uwzględniony staż zatrudnienia wyniósł 25 lat. ZUS wskazał, że nie uwzględnił do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W. od dnia 12 sierpnia 1972 roku do dnia 6 kwietnia 1974 roku oraz od dnia 17 lutego 1974 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku, a także okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. – od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 30 listopada 1991 roku - z uwagi na brak prawidłowego podporządkowania w świadectwie pracy stanowiska według działu, pozycji oraz punktu odpowiedniego zarządzenia resortowego.

/decyzja - k. 46 akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji w dniu 3 lutego 2016 roku złożył J. P., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. Podniósł, że wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych w okresach: od dnia 12 sierpnia 1972 roku do dnia 6 kwietnia 1974 roku i od dnia 17 lutego 1974 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku w Kółku Rolniczym w W. oraz od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 30 listopada 1991 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. na stanowisku kierowcy ciągnikowego (dział VIII, poz. 3 wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze), co jego zdaniem znajduje potwierdzenie w złożonych świadectwach pracy za ww. okresy zatrudnienia. Wskazał, że wykonywał prace polowe, orkę, bronowanie i kultywację roślin. Miał na stałe przydzielony ciągnik i wykonywał wszelkie prace polowe w ramach usług realizowanych przez Spółdzielnię. Zajmował się opryskami i wykonywał je w ciągnikach bez kabin, które zapewniałyby mu ochronę.

/odwołanie - k. 2 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 4 marca 2016 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 5/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Wnioskodawca poparł odwołanie. Pełnomocnik ZUS wniósł zaś o oddalenie odwołania.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:00:59 - 00:02:53; 00:23:25 - 00:23:44/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. P. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek - k. 1 akt ZUS/

Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek - k. 3 akt ZUS/

Wniosek o emeryturę J. P. złożył w dniu 7 grudnia 2015 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek - k. 1 plik I akt ZUS/

J. P. od dnia 12 sierpnia 1972 roku do dnia 6 kwietnia 1974 roku oraz od dnia 17 lutego 1974 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku był zatrudniony w Kółku Rolniczym w W. w pełnym wymiarze czasu pracy.

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwa pracy - k. 15 i 21 akt ZUS/

Zakład pracy wystawił J. P. świadectwa pracy, wskazując, że w całym okresie zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W. wnioskodawca pracował jako kierowca ciągnikowy.

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwa pracy - k. 15 i 21 akt ZUS/

Wnioskodawca od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 30 listopada 1991 roku był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy.

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwo pracy - k. 22 akt ZUS/

Zakład pracy wystawił J. P. świadectwo pracy, wskazując, że w całym okresie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. wnioskodawca pracował jako kierowca ciągnikowy.

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwo pracy - k. 22 akt ZUS/

Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Ł. wystawiła wnioskodawcy dodatkowo świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, wskazując że w okresach: od dnia 12 sierpnia 1972 roku do dnia 6 kwietnia 1974 roku, od dnia 17 lutego 1974 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku oraz od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 30 listopada 1991 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace będąc zatrudnionym na stanowisku kierowcy ciągnikowego wymienionym w wykazie stanowisk stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dział VIII, poz. 3).

/okoliczności bezsporne, a nadto świadectwo pracy - k. 23 akt ZUS/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 roku staż pracy wnioskodawcy w wymiarze 25 lat, na który złożyły się okresy składkowe w wymiarze 20 lat, 1 miesiąca i 11 dni oraz okresy uzupełniające w wymiarze 5 lat, 10 miesięcy i 22 dni.

/okoliczności bezsporne, a nadto: wyliczenie - k. 45 akt ZUS, decyzja - k. 46 akt ZUS/

Wnioskodawca uzyskał uprawnienia do kierowania pojazdami kat. A i T w dniu 2 listopada 1971 roku, kat. B - w dniu 28 września 1976 roku, kat. C - w dniu 29 kwietnia 1985 roku, kat. BE i CE - w dniu 24 września 1986 roku.

/okoliczności bezsporne, a nadto: zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:20:25 - 00:23:25 - płyta - k. 73 w zw. z e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:05:54 - 00:08:03 - płyta - k. 23/

Wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W. i w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. pracował jako kierowca ciągnika. Pracował ponad 8 godzin dziennie - od godziny 7.00 do 20.00 lub nawet 22.00 Im więcej kierowca pracował, tym wyższe otrzymywał wynagrodzenie.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:20:25 - 00:23:25 - płyta - k. 73 w zw. z e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:08:03 - 00:21:36 - płyta - k. 23; zeznania świadka E. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016

roku - 00:24:43 - 00:35:22 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:35:22 - 00:41:55 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. J. - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:04:48 - 00:18:56 - płyta - k. 73/

Wnioskodawca nie miał wówczas własnego gospodarstwa rolnego. Pracował tylko w Kółku Rolniczym i w Spółdzielni na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Wynagrodzenie było ustalane w stawce godzinowej. Otrzymywał również wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:20:25 - 00:23:25 - płyta - k. 73 w zw. z e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:08:03 - 00:21:36 - płyta - k. 23; zeznania świadka E. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:24:43 - 00:35:22 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:35:22 - 00:41:55 - płyta - k. 23/

Wnioskodawca wykonywał prace w polu przy opryskach i w transporcie. Latem zajmował się pracami polowymi. W pozostałym okresie zajmował się tylko transportem. Woził wtedy żwir, węgiel, cegły, buraki cukrowe, zboże, materiały budowlane. Zimą praca była tylko w transporcie. Prace polowe trwały od marca do listopada.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:20:25 - 00:23:25 - płyta - k. 73 w zw. z e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:08:03 - 00:21:36 - płyta - k. 23; zeznania świadka E. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:24:43 - 00:35:22 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:35:22 - 00:41:55 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. J. - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:04:48 - 00:18:56 - płyta - k. 73/

W Kółku Rolniczym pracowało ponad 10 kierowców ciągników. Sprzęt był własnością Kółka Rolniczego, a potem Spółdzielni Kółek Rolniczych. Rolnicy zgłaszali tam potrzebę wykonania określonej usługi. Oprócz dużych ciągników, były jeszcze mniejsze ciągniki bez kabin, wykorzystywane do oprysków. Kierownik rozdzielał pomiędzy kierowców prace polowe i transportowe. Jeśli któryś z kierowców zajmował się pracami polowymi, to nie wykonywał już prac transportowych.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:20:25 - 00:23:25 - płyta - k. 73 w zw. z e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:08:03 - 00:21:36 - płyta - k. 23; zeznania świadka E. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:24:43 - 00:32:51 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:35:22 - 00:41:55 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. J. - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:04:48 - 00:18:56 - płyta - k. 73/

Wnioskodawca nie był członkiem Spółdzielni. Członkami spółdzielni byli rolnicy, którzy mieli z tego tytułu zniżki przy opłatach.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:20:25 - 00:23:25 - płyta - k. 73 w zw. z e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:08:03 - 00:21:36 - płyta - k. 23; zeznania świadka J. J. - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:04:48 - 00:18:56 - płyta - k. 73/

E. B. pracował razem z wnioskodawcą w Kółku Rolniczym w W. i w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł., najpierw jako kowal, a potem jako kierowca ciągnika.

/zeznania świadka E. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:24:43 - 00:32:51 - płyta - k. 23/

J. B. pracował razem z wnioskodawcą w Kółku Rolniczym w W. i w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. jako kierowca ciągnika.

/zeznania świadka J. B. - e-protokół z dnia 20 lipca 2016 roku - 00:35:22 - 00:41:55 - płyta - k. 23/

J. J. pracował razem z wnioskodawcą w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł.. Był kierownikiem punktu usługowego.

/zeznania świadka J. J. - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:04:48 - 00:18:56 - płyta - k. 73/

Akta osobowe pracowników Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. pozostały w budynku zajmowanym przez nią do czasu jej likwidacji przy ul. (...) nad B. 1 w Ł.. Trwa postępowanie ustalające, kto jest upoważniony do dysponowania tą dokumentacją.

/zeznania świadka J. J. - e-protokół z dnia 13 marca 2017 roku - 00:04:48 - 00:18:56 - płyta - k. 73, wydruk z KRS - k. 26 - 31; pismo - k. 65/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach ZUS i na podstawie zeznań świadków, którzy w spornych okresach pracowali razem z wnioskodawcą i mają w związku z tym wiedzę na temat charakteru pracy świadczonej przez niego w Kółku Rolniczym w W. i w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł..

W toku postępowania nie udało się uzyskać dokumentacji osobowej wnioskodawcy z tych okresów zatrudnienia. Sąd ustalił, że Spółdzielnia uległa likwidacji, a osoby w których posiadaniu znajduje się dokumentacja nie są upoważnione do dysponowania nią. Sąd uznał jednak, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do rozstrzygnięcia wszystkich spornych okoliczności w sprawie. Z tego też względu oddaleniu podlegał wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań M. M., kierownika Ośrodka (...) w Ł. mającego obecnie siedzibę w budynku, w którym poprzednio miała siedzibę Spółdzielnia Kółek Rolniczych. M. M. nie może mieć bowiem żadnej wiedzy na temat charakteru pracy świadczonej przez wnioskodawcę w spornych okresach, a problemy z dostępem do dokumentacji nie stanowią przeszkody dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy i świadków tylko częściowo. Zachodziła bowiem sprzeczność pomiędzy początkowymi twierdzeniami wnioskodawcy podnoszonymi w odwołaniu, a twierdzeniami prezentowanymi w toku niniejszego postępowania. Wnioskodawca w odwołaniu wiązał bowiem szczególne warunki wykonywanej przez siebie pracy tylko z pracami polowymi. Wskazywał dokładnie, że jako kierowca ciągnika zajmował się opryskami, orką, bronowaniem, kultywacją roślin. Podnosił, że wykonywał wszelkie prace polowe w ramach usług realizowanych przez Spółdzielnię. Wyjaśniał, że jeździł ciągnikami bez kabin, czyli tymi wykorzystywanymi przy opryskach i innych pracach polowych.

Dopiero w toku postępowania zeznania wnioskodawcy zmieniły się w tym zakresie. Wnioskodawca oraz świadkowie wskazali, że skarżący zajmował się głównie pracami transportowymi.

Sąd powziął w tej sytuacji uzasadnione wątpliwości, co do wiarygodności tych zeznań i rzeczywistego zakresu obowiązków wnioskodawcy. Tym bardziej, że jak zeznał J. J., kierowcy przydzieleni do prac polowych, nie zajmowali się już pracami w transporcie. Prace polowe trwały zaś od marca do listopada i dopiero w okresie zimowym wykonywano już tylko i wyłącznie prace transportowe. W tej sytuacji nie można uznać, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w dziale VIII, poz. 3, w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, czyli prace w transporcie i łączności, które nie obejmują swoim zakresem prac polowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (vide art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Jak dalej stanowi ust. 2 powołanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 3 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 wskazanego rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił ustawowe przesłanki co do wieku. Nie jest również członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz ma wymagany na dzień 1 stycznia 1999 roku okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat.

Organ rentowy zakwestionował jednak wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach, uznając, że zapisy w wystawionym wnioskodawcy świadectwie pracy w szczególnych warunkach nie oddają faktycznego przebiegu zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W. i w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł..

Regulacja § 2 Rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed Sądem. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia

w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków oraz z zeznań wnioskodawcy. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwoliło na uwzględnienie roszczeń wnioskodawcy.

Organ rentowy nie kwestionował, że J. P. w okresach: od dnia 12 sierpnia 1972 roku do dnia 6 kwietnia 1974 roku, od dnia 17 lutego 1974 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku oraz od 1 dnia lipca 1975 roku do 30 dnia listopada 1991 roku pracował na stanowisku kierowcy ciągnika. Podnosił jednak, że nie było to zatrudnienie w warunkach szczególnych.

Zdaniem organu rentowego nie można było uwzględnić tych okresów zatrudnienia do

stażu pracy w warunkach szczególnych, ponieważ na podstawie przedłożonych dokumentów nie można jednoznacznie wywnioskować, czy stale i w pełnym wymiarze wnioskodawca wykonywał wyłącznie prace transportowe na stanowisku „kierowcy ciągnika”, czy też oprócz prac transportowych wykonywał inne prace, niezwiązane z transportem, które nie mogą zostać uznane za pracę w szczególnych warunkach.

Zeznania świadków oraz samego wnioskodawcy nie pozwoliły na skuteczne podważenie stanowiska organu rentowego. Ze zgromadzonego osobowego materiału dowodowego wynika, że kierowcy ciągników w obu zakładach pracy zajmowali się również pracami polowymi, wykonując prace transportowe tylko w okresie zimowym. Oznacza to, że J. P. nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy w warunkach szczególnych. Jak sam podniósł w odwołaniu jego głównym zajęciem były prace polowe, których charakter szczegółowo opisał. Dopiero w toku postępowania zmienił swoje twierdzenia, co w ocenie sądu związane było z powzięciem informacji, że prace polowe nie są objęte rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca chciał zatem w taki sposób przedstawić zakres swoich obowiązków, by odpowiadał dyspozycji powołanego aktu prawnego.

Słusznie zatem organ rentowy uznał, że brak jest podstaw do ustalenia, iż wnioskodawca jako kierowca ciągnika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace transportowe w wymiarze co najmniej 15 lat. Sąd na podstawie zeznań świadków ustalił, że okres zimowy, podczas którego nie wykonywano prac polowych - trwał od grudnia do lutego. Okresy zatrudnienia: od dnia 12 sierpnia 1972 roku do dnia 6 kwietnia 1974 roku, od dnia 17 lutego 1974 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku oraz od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 30 listopada 1991 roku obejmowały natomiast 18 lat, 5 miesięcy i 10 dni. Nawet jednak gdyby przyjąć, że wnioskodawca zajmował się pracami transportowymi nie tylko zimą, ale częściej w wymiarze $\frac{1}{2}$ czy nawet $\frac{3}{4}$ roku, to i tak nie spełniłby wymagań co do wymiaru zatrudnienia w warunkach szczególnych określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.). Wnioskodawca jak i świadkowie przyznali bowiem również w toku postępowania, że pracami polowymi J. P. też się zajmował, wykonując opryski w specjalnych ciągnikach bez kabin. Pewne jest zatem, że wnioskodawca nie zajmował się tylko transportem w okresie od kwietnia do października każdego roku.

Sąd Okręgowy podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wyrażony w wyroku z dnia 25 września 2013 roku, sygn. akt III AUa 106/13 (LEX nr 1381334), zgodnie z którym warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności niezwiązanych z zajmowanym stanowiskiem.

Sąd Okręgowy podziela ponadto stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone

w uzasadnieniu wyroku z 3 grudnia 2013 roku (sygn. I UK 172/13, publ. nr LEX 1467147), że wymienienie w wykazie A, dziale VIII, pod pozycją 3 prace kierowców ciągników

i kombajnów nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek zadaniach, a nie tylko transportowych. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych bez względu na miejsce i rodzaj zostały bowiem wymienione w dziale XIV wykazu A zatytułowanym "prace różne". Tak zostały ujęte

np. prace przy spawaniu, czy naprawie pomp wtryskowych. Inne działy wykazu obejmują wymienione w nich prace w powiązaniu z rodzajami zakładów pracy lub ich częściami. Nie można uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą "w transporcie", nawet jeżeli kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika typowe prace polowe. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał w swym orzecznictwie, że podział wykazu

A na poszczególne działy ma istotne znaczenie. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w powołanym rozporządzeniu.

Wynikające z wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma zatem istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. SN w wyroku z 1 czerwca 2010 roku (sygn. akt II UK 21/10) wskazał ponadto, że wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. Również w wyroku z 3 czerwca 2008 roku (sygn. akt I UK 381/07) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przyporządkowanie określonej pracy do określonej w wykazie branży przemysłowej ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w warunkach szczególnych, gdy uciążliwość i szkodliwość pracy dla zdrowia wynika właśnie z jej branżowej specyfiki (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2012 r., II UK 25/12 i wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II UK 166/11).

Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z dnia 3 grudnia 2013 roku podnosił również, że umieszczenie wskazanych stanowisk w dziale VIII w transporcie i łączności, mimo ujęcia pracy traktorzysty, kombajnisty lub pojazdu gaśnicowego odrębnie od pracy kierowcy samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem ich prowadzenia przy uwzględnieniu specyfiki "technologii" pracy w transporcie i obciążeń psychofizycznych związanych z uczestniczeniem takich pojazdów w ruchu publicznym. Obciążeń, których nie ma, jak uznał ustawodawca, przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. Niewątpliwe prace polowe należą do typowych prac rolniczych i nie mają żadnego związku z ruchem drogowym i transportem.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzony mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Mając powyższe na względzie uznać należy, że wnioskodawca nie udowodnił wykonywania na dzień 1 stycznia 1999 roku stale i w pełnym wymiarze, przez 15 lat, pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniającej do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, a zatem Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie

art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonemu z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji.

10 kwietnia 2017 roku

M.U.